

**Годишна програма за работа
на Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ)
към МЗХГ през 2019г.**

съгласно чл. 20, ал. 4 от ЗЦОРХВ, Годишната програма за работа на ЦОРХВ е приета от Управителния съвет на ЦОРХВ на заседание на 12.12.2018 г.

ПРИОРИТЕТИ НА ЦОРХВ

1. Центърът изготвя научни оценки за рисковете по хранителната верига, оценка на препаратите за растителна защита и съдействия за включването в мрежа на организации, работещи в области от компетентността на ЦОРХВ.
2. Развива мрежата от научни организации по чл. 36, ал.1, т. 9 от ЗЦОРХВ и сформирани от ЦОРХВ научни групи с участието на външни експерти работещи в области от компетентност на ЦОРХВ.
3. Изпълнява задълженията, предвидени в Регламент (ЕО) № 1107/2009 относно пускането на пазара на продукти за растителна защита и за отмяна на директиви 79/117/ЕИО и 91/414/ЕИО на Съвета; координира и следи за осъществяването на всички необходими контакти със заявителите, съгласно посочения Регламент с останалите държави-членки, Комисията и ЕОБХ.
4. ЦОРХВ допринася за безопасността на храните и фуражите чрез:
  - предоставяне на независими, актуални научни съвети на мениджърите на риска по въпроси, свързани с хранителната верига;
  - предоставяне на обществеността на своите резултати и обмен на информация за дейността си чрез сътрудничество с държавите-членки, институционалните партньори и другите страни-членки на ЕС чрез сайтовете на ЦОРХВ и Българският Контактен Център към ЕОБХ.
5. Разработва свои и прилага утвърдени методологии за събиране и анализ на данни, които да позволят идентифицирането на настоящи и нововъзникващи рискове, които имат пряко или косвено въздействие върху безопасността на храните и фуражите.

**ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА И КРАТКА ОЦЕНКА НА ДЕЙНОСТТА НА
ЦОРХВ ПРЕЗ 2018 Г.**

Центърът а оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) е Компетентен орган по смисъла на чл.22 параграф 7 от Регламент (ЕО) No 178/2002 на Европейския Парламент и на Съвета от 28 януари 2002 за установяване на общите принципи и изисквания на законодателството в областта на храните.

ЦОРХВ организира и планира изготвянето на научни оценки на риска чрез независим, прозрачен и безпристрастен анализ по проблеми, които пряко или косвено засягат здравето на животните и растенията, растителните продукти и растителния репродуктивен материал и безопасността на храните и фуражите.

ЦОРХВ улеснява създаването на научно сътрудничество чрез координация на дейностите, обмяна на информация, разработване и изпълнение на съвместни проекти, обмяна на опит и най-добрите практики в областите от неговата компетентност.

ЦОРХВ извършва дейностите по одобряване, подновяване и преразглеждане на одобрението на активни вещества, антидоти и синергисти съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009.

Една от основните функции на ЦОРХВ е да защитава и засилва доверието на потребителите по отношение на сигурността и безопасността по цялата хранителна верига чрез изготвяне на независими научни оценки на риска, Научните становища и информации, свързани с хранителната верига се изготвят съгласно Устройствения правилник и Закона за ЦОРХВ чрез пряко възлагане от държавните компетентни органи и институции, други физически или юридически лица в областта на производство и търговия с храни и хранителни продукти или производители и търговци на храни, фуражи или техни производни по цялостната хранителна верига. Те се възлагат пряко от Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ), като ЦОРХВ е неговият фокален център за България, МЗХГ, МЗ, МОСВ, МИ, БАБХ или други държавни органи, физически или юридически лица, ЦОРХВ изготвя на независима научна оценка на риска по проблеми, които пряко или косвено засягат здравето на животните, растенията, растителните продукти, растителния и животински репродуктивен материал и безопасността на храните по цялата хранителна верига

Тези задачи са установени в закона за ЦОРХВ и представляват основната част от неговата дейност. За в бъдеще, с течение на времето и в процеса на глобализация и климатични промени, съчетани с кризи от политико-социален характер или природни бедствия ще следва да се очаква и промяна в приоритетите за оценка и управление на рисковете, появата на нововъзникващи рискове, свързани с храните, фуражите и това изисква тяхното подробно планиране, като приоритетите намират отражение в работния план на ЦОРХВ за 2019 г. Със своите независими, научно обосновани оценки ЦОРХВ помага, от една страна на потребителите да направят своя информиран избор, а от друга на компетентните контролни органи да оценят ефекта от предприетите мерки за управление на риска по хранителната верига. Освен това оценките на риска, изготвени от ЦОРХВ създават база за последващи анализи и за **преценка на съотношението полза / риск в бъдеще**, където и когато е уместно.

Резюмирайки основните предизвикателства за България през 2018 г. следва да се отбележи, че някои трансгранични и екзотични векторно-преносими вирусни заболявания, като **Инфлуенца А по птиците**, **Чума по дребните преживни животни (PPR)**, **Африканска чума по свинете (ASF)**, **Син език (BTV)**, **Заразен нодуларен дерматит (LSD)** и **Западно-Нилска Треска (ЗНТ)** бяха на особено прицелно внимание за оценка на риска и изготвянето на научни становища.

- Следени бяха появата и развитието на болести по животните със зоонозен характер и такива с икономическо значение, като **Антракс; Хепатит Е; Бруцелоза, Треска** и др.;
- **Защитата и хуманното отношение към животните и по специално:**
  - Извършена бе оценка на риска, свързана с отглеждането на Американска норка в животновъдни обекти на територията на Р. България;
  - Оценка на влиянието върху жизнените показатели и околната среда при употреба на растителен и животински протеин в дажбите на птици, и поенето им с хлорирана вода; Производство на втлъстен черен дроб (фоа гра) от гъски и патици в България.

Следени бяха епидемия от *Salmonella Agona*, свързана с адаптирано мляко за кърмачета, произведено във Франция, което засегна 39 бебета (Бърза оценка за епидемията, изготвена от EFSA и ECDC в тясно сътрудничество със засегнатите страни);

- *Listeria monocytogenes* в готови за директна консумация храни и свързаните с това рискове за общественото здраве в ЕС;
- Годишен доклад на EFSA и ECDC за **антимикробната резистентност** на зоонозни и индикаторни бактерии от хора, животни и храни за 2016 г.;
- Хранителен взрив, причинен от *Listeria monocytogenes* (серотип IVb, ST 6), свързан с консумация на замразена царевица засегна пет държави в ЕС, бърза оценка за епидемията (ROA), изготвена от EFSA и ECDC в тясно сътрудничество със засегнатите страни.
- Изготвено бе научно становище за оценка на риска и безопасността на *Lactobacillus acidophilus* и неговия специфичен щам n.v. Ер 317/402, използван в храни на млечна основа, чрез анализ на научната информация, научно становище за **внесени изменения в спецификациите на храни с традиционно специфичен характер (ХТСХ):** „Филе Елена“, „Роле Трапезица“, „Луканка Панагюрска“ и „Кайсерован врат Тракия“. Анализ на законодателството на ЕС и на държавите членки на ЕС за изисквания към процентно съдържание на суровини от животински произход в храните, научно становище, относно въвеждането на храни, като киноа, амарант, семена от чия, авокадо и други в менюто на детските градини, научно становище, относно здравния риск за населението, свързан с консумация на бяло саламурено сирене от овче мляко с установено съдържание на олово. анекс към научно становище за оценка на риска на безопасността на и неговия специфичен щам *Lactobacillus acidophilus* n.v. Ер 317/402, използван в храни на млечна основа, чрез анализ на научната Информация, научно становище, относно **внесени изменения в спецификациите на храни с традиционно специфичен характер (ХТСХ)** „Филе Елена“, „Роле Трапезица“, „Луканка Панагюрска“ и „Кайсерован врат Тракия“; извършена бе повторна оценка (ре-оценка) на употребата на титаниев диоксид - E 171 (titanium dioxide), като добавка в храните.

Изготвено бе научно становище за оценка на риска за фитосанитарното и икономическо състояние на растениевъдния сектор в Р България, при прекратяване

употребата на неоникотиноиди и идентифициране на алтернативни пътища за защита здравето на растенията; Оценени бяха над 150 продукти за растителна защита: фунгициди, инсектициди, хербициди и родентициди.

Изготвено бе научно становище, относно получени заявления за разрешаване на ограничена и контролирана употреба на продукти за растителна защита, съдържащи **неоникотиноиди**: *Пончо 600 ФС* и *Крайцер 350 ФС*;

Изготвени бяха научни становища за оценка на риска от наличието на пестицидни остатъци в храните – **общо 9** (пиримифос-метил в сладък пипер, тебуфенпирад в сладък зелен пипер, триадименол в салатата, флуометурон в необработен зехтин, хлорпирифос и тиофанат-метил в десертно грозде, хлорпирифос в ябълки - 2, карбендазим в десертно грозде, грозде с 4 пестицида). Извършена бе научна оценка за разрешаване на ограничена и контролирана употреба на продукт за растителна защита (ПРЗ) – Арвалин ЛР, съдържащ активното вещество цинков фосфид;

Извършена бе научна оценка за разрешаване на ограничена и контролирана употреба на **продукт за растителна защита (ПРЗ)** – Курацио, съдържащ активното вещество варовикова сяра (калциеви полисулфиди);

Извършена бе оценка на несъответстващ резултат съгласно Изпитвателен протокол на Централна лаборатория по химично изпитване и контрол (ЦЛХИК) София за взета проба моркови с установен за употреба продукт за растителна защита (ПРЗ) – ДДТ (сума от метаболити);

Направен бе анализ на разпространението, плътността и степента на нападение на икономически важните вредители по тютюна в България. Научно становище на EFSA за здравни рискове при животни, поради наличие на фумонизини, техни модифицирани и скрити форми във фуражи;

- Извършена бе оценка на безопасността и ефикасността на фумонизинестераза като фуражна добавка за птици и свине;
- Извършена бе оценка за безопасност и ефикасност на витамин В12 (като суанособаламин) – продуциран от Ensifer spp. и употребата му като фуражна добавка за всички видове животни. Вирусът на PRRS и редица други вирусни патогени могат да бъдат пренесени чрез фуражи;
- Оценено бе управлението на хигиената на производството на фуражи след забраната за употреба на формалдеhid.

Извършена бе оценка за резултатите от монитора на **остатъци от ветеринарномедицински продукти (ВМП)** и други субстанции в живи животни и продукти от животински произход в ЕС за 2016 г., Оценено бе използването на пробиотиците, като алтернатива на антибиотиците. Оценено бе действието на еубиотици за поддържане баланса на чревната микрофлора и управление на периода на отбиване на прасенца, без употреба на цинков оксид, прилаган с цел избягване на антибиотично лечение на прасета при отбиването;

Извършена бе научна оценка на риска от наличието на минимални количества генетично модифициран (**ГМО**) растителен материал във внесени храни/фуражи съгласно Регламент (ЕО) № 1829, Извършено бе прецизиране критериите при избора на фуражен материал, подходящ за оценка на риска от генетично модифицирани фуражи с растителен произход, Разгледани са методологичните изисквания при

определяне нивата на новоекспресираните протеини с цел да се унифицира информацията в заявленията за разрешаване на ГМО, подадени до EFSA с анализ на данните, получени от системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) от месец януари 2018 г. до месец октомври 2018 г.; Извършван е седмичен анализ на данните, получени от системата ADNS на ЕК за 2018 г. От 01.10.2018 г. в ЦОРХВ бе въведена система за управление на качеството (СУК) в съответствие с изискванията на стандарт **ISO 9001:2015**.

План за 2019 г.

През 2019 г. ЦОРХВ ще продължи да извършва задълбочен научен анализ на проблеми, свързани с рисковете по хранителната верига и предоставяне на тази информация на заинтересованите лица (производители, преработватели, търговци, консуматори, научни организации по чл. 36, компетентните органи за управление на риска, министерства, парламент и комисии към парламента). Прозрачност и ангажираност ще са двете страни на отвореност на ЦОРВ към обществото и ще са основни аспекти на работата, залегнали в наръчника по качеството по ISO-9001 и в устройствения правилник за дейността на ЦОРХВ. С по-широка ангажираност ЦОРХВ ще работи при разработване на ефективни системи за събиране и анализиране на данни за мониторинг и оценки на рискове по хранителната верига и безопасността на храните. Това ще позволи да се събират достоверни данни за извършването на още по-задълбочени експертиси и оценки, включително и с използването на капацитета на учени от мрежата на научните институции по чл.36, които да укрепят доверието на заинтересованите ползватели към продукцията на ЦОРХВ.

Както бе подчертано в проучване на ЕОБХ, поръчано от Европейската комисия за бъдещето за безопасността на храните и храненето, новите рискове и опасности при производството на храни ще продължат да се появяват в следващите години, увеличавайки необходимостта от данни, методологии, експертни познания и научни съвети по нови и сложни въпроси на безопасността на храните. За да отговори на тези големи предизвикателства, ЦОРХВ ще трябва да извършва оценка на риска и разработи стандартни процедури за оценка на риска с използване на добрия опит и практики в международен мащаб в тясно сътрудничество с ЕОБХ и сродните институции по оценка на риска на Германия - BFR, Франция - ANSES, Австрия - AEGES и др. водещи страни.

Демографските промени - застаряване на населението, увеличаването на миграционните потоци – и промените в нагласите на потребителите в поведението им към храненето ще доведат до допълнителна необходимост от експертни оценки. ***Нарастване на населението, изменение на климата и разхищаването на хранителни продукти представляват предизвикателства пред световната продоволствена сигурност и безопасността на храните. Нови технологии като биотехнологиите, клонирането на животни, а напоследък и на човешки ембриони, нанотехнологиите и сложността на оценките за влиянието им към хранителната верига повишава обществените очаквания за по-широки, устойчиви нива на защита здравето на хората, животните, растенията и***

околната среда. Това налага непрекъснато усъвършенстване и отвореност на програмната за адекватно реагиране на експертите на ЦОРХВ на непрекъснато изменящата се среда на действие при появата на нови заплахи и предизвикателства.

За посочените по горе основни цели са сформирани научни групи от високо квалифицирани експерти по отделните направления на дейности (панели) на ЦОРХВ за изготвяне и/или актуализиране на научните оценки на риска и експертизи в следните области:

• **Здравеопазване на животните** (за икономически значими, екзотични, трансгранични и векторно-предавани заболявания по животните):

1. осъвременяване на научните оценки за следните заболявания: Инфлуенца А по птиците, Африканска чума по свинете, Чума по дребните преживни, Син език по преживните животни;

2. научна оценка на одобрената ваксинална стратегия за заболяването Заразен нодуларен дерматит на територията на Р. България и перспективи за спиране на ваксинацията;

3. странични животински продукти: оценка на състоянието, използването и оползотворяването на СЖП на територията на Р. България с оглед повишаване на профилактичната им функция в профилактиката на заразните заболявания по животните.

Индикатор – изготвяне на нови или актуализиране на съществуващите вече научни оценки в рамките на календарната година

• **Зоонози и зоонозни заболявания:**

1. събиране, обобщаване и анализ на данните за зоонозите и зоонозните причинители и хранителни токсикоинфекции в България; Изпращане на данните към ЕОБХ, ЕС, ЕСДС.

2. слеене и анализ на данните за други икономически значими заболявания изразяващи се в спорадични взривове на антракс, бруцелоза и Ку треска от предишни години. Анализ и „извличане на поуки“ при ликвидиране на тези ензоотични взривове.

3. изпращане на данните за съответния отчетен период за зоонози, зоонозните заболявания и хранителните токсикоинфекции до Европейския орган по безопасност на храните (ЕОБХ).

Индикатор – изготвяне или актуализиране на оценките в рамките на календарната година

• **Хуманно отношение към животните:**

1. Актуализиране на оценката на риска за отглеждане на американски норки за ценни кожи във ферми.

Индикатор – изготвяне или актуализиране на оценката в рамките на календарната година

• **Антимикробна резистентност (АМР) и ветеринарно-медицински препарати (ВМП) и препарати за растителна защита (ПРЗ):**

1. Събиране, обобщаване и анализ на данните за антимикробна резистентност в България и разработване на план за алтернативни методи на прилаганите в момента антимикробни субстанции за третиране на причинители на заразни болести;
2. Оценка на нови методи, алтернативни на използването на тестване върху животни на ВМП, които да се прилагат при комплексната оценка на безопасността на химикалите, а също така предоставя инструменти и бази данни за общодостъпно ползване в подкрепа на този подход;
3. Подпомогне прилагането на политиката на ЕС в областта на химичните вещества (включително оценката на безопасността на промишлените химикали, химикалите в потребителските продукти, пестицидите и биоцидите.

Индикатор – събиране и обобщаване на данни, изготвяне на нови или актуализиране на съществуващите оценки в рамките на календарната година

• **Биологични опасности:**

1. Оценка на рисковете за човешкото здраве, произтичащи от *L. monocytogenes* в готови за директна консумация храни;
2. Осъвременяване на оценката за рисковете за човешкото здраве, произтичащи от вируса на хепатит Е като хранителен патоген.
3. Оценка на рисковете за човешкото здраве, произтичащи от *Campylobacter spp.* в птиче месо.

Индикатор: изготвяне на нови или актуализиране на съществуващи оценки в рамките на календарната година

• **Химични замърсители в храни и фуражи (микотоксини, тежки метали, акриламид, фуран и др.):**

1. Оценка на комбинирана експозиция на животни в резултат от замърсяване на фуражи с различни групи микотоксини;
2. Оценка на приема на нитрати с храните от българското население;
3. Нововъзникващи рискове от замърсяване на храните – проучване на научни публикации;
4. Изготвяне на ръководство за извършване на оценка на риска за здравето на хората от прием на химически замърсители с храните;
5. Събиране, обобщаване и анализ на данните за пестициди и химични замърсители и изпращане на информацията до ЕОБХ и МЗ.
6. Оценка на риска от пестицидни остатъци в храните посредством модела **PRIMO** на ЕОБХ и изготвяне на становища

7. Кумулативната оценка на **пестицидни остатъци във фуражи** за птици и бозайници.

8. Изготвяне на научно становище относно пестициди в храните за кърмачета и малки деца

9. Научна оценка за приложимост на **модела QSAR за генотоксичност** при използването на алтернативни методи, заменящи от части изпитванията върху животни при оценката на безопасността на химикалите и продуктите за хуманната и ветеринарната медицина и растителната защита

Индикатор: събиране на научна информация за изготвяне на научна оценка с използване опыта на сродни агенции в областта на безопасността на химикалите и продуктите за хуманната и ветеринарната медицина и растителната защита

• **Алергени, диетични храни, нови храни и храни със здравни претенции, алергени, хранителни добавки, нови храни, оценка безопасността на традиционни храни :**

1. Оценка на рисковете свързани с наднормени нива на витамини от групите В, Д и Е и минерали в хранителни добавки;

2. Оценка на рискове свързани с употребата на някои субстанции като синфрин, мелатонин и ферментирал червен ориз.

Индикатор – изготвяне на нови или актуализиране на оценките в рамките на календарната година

• **Здраве на растенията:**

1. Оценка на бактерии *Pseudomonas syringae pv ctinidiae* по киви;

2. Оценка на акар *Aceria kuko* по годжи бери;

3. Оценка на вредител *Spodoptera frugiperda* по царевица;

4. Периодично проследяване разпространението и нападенията от корояди по иглолистните;

5. Изготвяне на становища за ограничена и контролирана употреба на продукти за растителна защита – текущи при поискване от БАБХ.

6. Изготвяне на становища при поява на нови вредители по растенията на територията на Р България при епифитотии или каламитети.

Индикатор – изготвяне на нови или актуализиране на оценките в рамките на календарната година

• **Торове и подобрители на почвата:**

1. Оценка относно дифузното замърсяване на почвата.

Индикатор – изготвяне или актуализиране на оценките в рамките на календарната година

• **Материали в контакт с храни** (бисфенол А, полистирен, полиетилен терефталат – PET и др.), консултации с Национален център по обществено здраве и анализи (НЦОЗА);

1. Оценка за наличие на микрочастици в храни и вода на територията на България;
2. Оценка на използването на биоразградимите опаковки в България.

Индикатор – изготвяне или актуализиране на оценките в рамките на календарната година

- **ГМО**

1. Оценка на експозицията от разрешени ГМО в храни - съвместно с НЦОЗА.

Индикатор – изготвени информационни материали по научни становища на ЕОБХ в рамките на календарната година

- **Ендокринни деструктори:**

1. Съвместно с НЦОЗА изготвяне на преглед на научните публикации по въпроса с ендокринните разрушители.

Индикатор – изготвяне или актуализиране на оценките в рамките на календарната година

- **Информационни материали по научни становища на ЕОБХ**

1. Изготвяне на информационни материали по научни становища на ЕОБХ и други европейски и международни организации, извършващи оценка на безопасността на храните, имащи отношение към здравето на хората, животните, растенията и разпространение на тази информация до заинтересованите страни (производители, преработватели, търговци, консуматори, научни организации, компетентните органи за управление на риска, министерства, парламент и комисии към парламента).

Индикатор – изготвяне на информационни материали по научни становища на ЕОБХ в рамките на календарната година

2. Оказване на експертна помощ на ръководството на Министерството на земеделието, храните и горите (МЗХГ), Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ), други второстепенни разпоредители от системата на МЗХГ, други администрации, Министерство на здравето, неправителствения сектор и бизнеса чрез предоставяне на независими научни становища и оценки на риска по отношение на направлението от компетентността на ЦОРХВ; чрез прилагане на интегриран подход, събиране и анализиране на научни данни, имащи отношение към безопасността на храните, здравето на животните и растенията.

Индикатор – изготвяне на научни становища в рамките на календарната година

3. Изготвяне на информационни материали по публикувани през 2018 и 2019 г. научни становища на ЕОБХ и други европейски и международни организации, извършващи оценка на безопасността на храните.

Индикатор – изготвяне на информационни материали в рамките на календарната година

4. По собствена преценка, самосезиране и изготвяне на научни становища, анализи и информации по актуални проблемни и нововъзникващи рискове.

Индикатор – изготвяне на научни становища в рамките на календарната година

5. Ежемесечно анализиране на нотификациите от Системата за бързо предупреждаване за храни и фуражи (RASFF), Системата на обявяване на болести по животните (ADNS) на ЕК, система EUROPHYT на ЕК, на информацията, генерирана от Европейския център за контрол и превенция на заболяванията (ECDC).

Индикатор – изготвяне на анализиране на нотификациите в рамките на календарната година

6. Събиране на научни становища, научни публикации и материали, изготвени от ЦОРХВ, ЕОБХ, OIE, WHO, FAO, ECDC и други европейски и международни организации, имащи отношение към сферата на дейност на ЦОРХВ и включването им в база данни (виртуална библиотека), класирани по съответната проблематика, свързана със здравето на растенията, животните и човека.

Индикатор – включени научни становища, научни публикации и материали в базата данни в рамките на календарната година

КОМУНИКАЦИЯ НА РИСКА И НАУЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

1. Осигуряване на капацитет за извършване на дейностите, свързани с научното сътрудничество и работата в мрежи чрез обединяване на ресурсите по оценка на риска за безопасността на храните на научните институции в България, както и с европейски и международни партньори и чрез съвместна работа с организации, чиято дейност е идентична или сходна с компетенциите на ЦОРХВ.

Индикатор – брой проведени срещи, брой подписани споразумения

2. Обмен на информация и консултации, във връзка с изследователски и научни дейности с организациите, включени в Списъка на ЦОРХВ по чл. 6, ал.1, т. 9 от ЗЦОРХВ и сформирани от ЦОРХВ научни групи с участието на външни експерти и др.

Индикатор – брой обменени информации и брой сформирани научни групи

3. Осъществяване на ефективна комуникация и диалог чрез организирането на срещи и научно-практически конференции с всички заинтересованите страни по даден проблем, свързан с безопасността по хранителната верига, въз основа на принципите за прозрачност и взаимно сътрудничество.

Индикатор – брой проведени срещи и брой проведени научно-практически конференции

4. Издаване на информационен бюлетин за дейността на ЕОБХ и специализирани информационни издания по актуални въпроси в сферата на безопасността на храните, съгласно чл. 15, т. 24 и 25 от Устройствения правилник на ЦОРХВ.

Индикатор – брой издадени бюлетини на ЕОБХ и специализирани издания

5. Изготвяне и разпространение до знанието на органите по управление на риска, потребителите, производителите и други заинтересовани страни на кратка, точна и навременна информация за възможни рискове, свързани с хранителната верига, и идентифициране на нагласите на тези групи при възприемането на рисковете.

Индикатор – брой изготвени и брой разпространени информации

6. Разпространение на научната информация от ЕОБХ до националните научни организации, включени в мрежата на ЦОРХВ, както и до всички заинтересовани страни. Индикатор – брой изготвени и брой разпространени информации

7. Осъществяване на непрекъсната комуникация с организациите, включени в Списъка на ЦОРХВ по чл. 6, ал. 1, т. 9 от ЗЦОРХВ и от списъка на ЕОБХ по чл. 36 от Регламент 178/2002 (научни организации в България), съгласно изискванията на Регламент (ЕО) № 2230/2004.

Индикатор – брой изготвени писма, брой осъществени срещи и възложени експертни оценки на организации, включени в списъка на ЕОНХ по чл.36 от Регламент 178/2002 (научни организации в България) по тематики извън експертния обхват на ЦОРХВ

8. Осъществяване на непрекъсната комуникация с националните представители в научните мрежи на ЕОБХ.

Индикатор - брой осъществени срещи, изпратени писма и/или друга кореспонденция по електронна поща

9. Публикуване на научни становища, оценки и други документи, изготвени от експерти от ЦОРХВ на електронните страници на ЦОРХВ, МЗХГ, Българския контактен център на ЕОБХ, Базата данни на ЕОБХ за планираните дейности по оценка на риска (R4EU)), при спазването на принципите на прозрачност, достъпност, обективност, безпристрастност, независимост и навременност в работата на ЦОРХВ.

Индикатор – брой публикувани материали

10. Събиране на данни относно научни организации и експерти, работещи в сферата на дейност на ЦОРХВ, необходими за осъществяването на научно сътрудничество и работа в мрежи чрез обединяване на ресурсите по оценка на риска в България.

Индикатор – брой и вид събрани данни

11. Осигуряване на организацията, съвместно с ЕОБХ, по провеждането на 40-та работна среща на контактните точки на ЕОБХ на 04-05.09.2019г. в България

Индикатор - проведена среща

12. Осъществяване на контакти, сключване на споразумения за сътрудничество, обмяна на опит и експерти с национални и международни институции, имащи отношение към сферата на дейност на ЦОРХВ.

Индикатор – брой осъществени контакти и сключени споразумения

Български контактен център на ЕОБХ

1. Изпълнение на дейностите, разписани в многогодишното грантово споразумение между ЦОРХВ и ЕОБХ за периода 2019 – 2022г.

Индикатор – изготвяне на годишен технически доклад до ЕОБХ и последващото му одобрение от ЕОБХ

2. Преподписване през 2019 г. на подписаното през 2018 г. споразумение между ЦОРХВ и ЕОБХ.

Индикатор – изготвяне и подписване на анекс

Обучение и проекти

1. Изготвяне на годишна програма за обучения за повишаване на квалификацията на служителите в ЦОРХВ.

Индикатор – изготвена годишна програма за обученията

2. Участие на служителите от ЦОРХВ в обученията по т. 1, както и в други обучения.

Индикатор – брой обучени служители

3. Координиране на обученията на служителите в ЦОРХВ, организирани от ЕОБХ и от Европейската комисия, както и обученията с международно участие.

Индикатор – списък с проведените обучения

3. Предоставяне на предложения и препоръки относно годишните програми за обученията на служителите от ведомствата и органите, които провеждат държавната политика и официалния контрол в областта на хранителната верига.

Индикатор – изготвяне на писма с предложения

4. Изготвяне на годишен доклад до директора на ЦОРХВ за обученията на служителите.

Индикатор – изготвяне на доклад

5. Подготовка и кандидатстване по проекти по тематични направления, свързани с дейността на ЦОРХВ, финансирани от ЕОБХ, МААЕ и др.

- Проектно-предложение “Идентификация на специфични компетентни вектори на някои екзотични заболявания по животните“;

- Проектно-предложение „Подобряване на националните диагностични възможности за откриване на вируса на хепатит Е при свине и продукти от свински произход в България чрез инструменти за ядрена молекулярна диагностика за гарантиране на общественото здраве“.

- Проектно-предложение „Повишаване на гражданското участие в процесите на формулиране, изпълнение и мониторинг на политики и законодателството свързано с оценката на риска по хранителната верига“.

Индикатор – изготвени и одобрени проекти с финансиране

6. Изпълнение на проекти, финансирани по Оперативна програма “Добро управление“, съфинансирана от Европейския съюз чрез Европейския социален фонд:

- „Специализирани обучения за подобряване на професионалната компетентност на служителите в ЦОРХВ“;

Индикатор – изготвяне на доклад за работата по всеки проект

ОЦЕНКА НА ПРОДУКТИ ЗА РАСТИТЕЛНА ЗАЩИТА

1. Извършване на оценки с доклад за оценка на продукти за растителна защита, активни вещества, антидоти и синергисти съгласно Регламент (ЕО) 1107/2009.

Индикатор – изготвяне на доклади за оценка на ПРЗ

2. Идентифициране на подходящи външни експерти за възлагане на дейности по т.1.

Индикатор – одобрен от директора на ЦОРХВ списък с външни оценители

3. Съхраняване на досиетата на продуктите за растителна защита, активните вещества, антидотите и синергистите.

Индикатор – списък със съхраняваните досиета на разрешените за употреба ПРЗ

4. Участие в работни групи към Постоянния комитет по растения, животни, храни и фуражи, секция „Продукти за растителна защита – законодателство“ и секция „Продукти за растителна защита – законодателство“ към ЕК, Съвета и в мероприятия на други международни организации.

Индикатор – доклади от участията в РГ

5. Участие в заседания / телеконференции на експертите за оценка на активни вещества към ЕОБХ.

Индикатор – изготвяне на доклади

6. Участие в Съвета по продукти за растителна защита към БАБХ.

Индикатор – изготвяне на доклади

11. Провеждане на редовни консултации с представители на растителнозащитната индустрия по въпроси свързани с оценка на продукти за растителна защита, активни вещества, антидоти и синергисти.

Индикатор – изготвяне на доклади

ОРГАНИЗАЦИОННИ ДЕЙНОСТИ ПО ФУНКЦИОНИРАНЕТО НА ЦОРХВ

1. Събиране, обобщаване и ежегодно докладване на ЕОБХ на данни за резултатите от лабораторните изследвания и епизоотологичните проучвания за зоонозни инфекции, химични замърсители и остатъци от пестициди в България.

2. Поддържане на актуална база данни по направления, съгласно чл. 4, ал. 1 от ЗЦОРХВ и ежегодно анализиране на събраните данни и анализиране на тенденциите.

3. Участие на експерти от ЦОРХВ при разработването на оценки на съответствието на нови или променени проекти на законодателни актове, на текстове от компетенциите на Центъра.

4. Осигуряване на своевременна ефективна и ефикасна реакция при спешна необходимост от експертно становище на ЦОРХВ с помощта на експерти, включени в Списъка на ЦОРХВ по чл. 6, ал. 1, т. 9 от ЗЦОРХВ и/или други външни експерти.

5. Поддържане на системата за управление на качеството (СУК) в съответствие с изискванията на стандарт ISO 9001:2015.

6. Изграждане на база данни за специалистите по хуманно отношение и научните им публикации в България.

7. Разработване на:

а/ наръчник с процедури за оценка на риска по хуманно отношение към животните, отглеждани във ферми;

б/ наръчник за оценка на риска за алергени в храни;

в/ ръководство за извършване на здравна оценка за експозицията на даден замърсител в храни;

г/ проект на инструкция за взаимодействие между Българската агенция по безопасност на храните и Центъра за оценка на риска по хранителната верига в процеса на разрешаване на продуктите за растителна защита за пускане на пазара и употреба на територията на Република България.

8. Организиране на научно-практически конференции на следните теми:

- Биоземеделие и биоживотновъдство – от законодателството до практиката;

- Алтернативи на прилагането на антибиотици във връзка с антимикробна резистентност.